

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Resum executiu

**MOVIMENTS SOCIALS
EL DESAFIAMENT DEL PODER EN XARXA.**

Autor/a: Judit Costa i Pagès

Tutor/a: Olga Serradell Pumareda.

Data: 3/06/2020

Grau en: Sociologia.

Aquesta recerca sorgeix en un context en què la globalització està generant una gran magnitud de desafiaments globals i, al mateix temps, nous espais i noves oportunitats per tal que els ciutadans actuïn com agents de les seves pròpies vides i del seu món.

Va ser al 2010, amb la “Revolución de la Dignidad” sorgida a Tunísia, que es van obrir les portes a una època prolífica en moviments socials, des de les ocupacions de places a Portugal, Espanya i a EEUU, amb l’Occupy Wall Street, per protestar contra la crisi econòmica, passant per les mobilitzacions estudiantils de Xile i Colòmbia, fins a protestes allunyades de la popularitat mediàtica com el moviment “Y’ en marre” dels joves de Senegal... “Des de 2011 i fins la data, no ha passat ni un mes sense que esclati una protesta ciutadana en un país”. (Pleyers, 2019: 20). Milions de persones al carrer mobilitzant-se per causes diverses però amb un denominador comú: el malestar social i l’ús de la tecnologia digital.

Així doncs, davant d’aquesta conjuntura de descontentament global i d’expansió de la tecnologia digital, aquest treball planteja els processos col·lectius de resistències i lluites al llarg dels anys, i com els moviments socials contemporanis es diferencien de les perspectives dels moviments socials del segle anterior, i com aquests s’adapten a l’actualitat implementant mètodes d’organització alternatius concrets, com és la tecnologia digital. Per tant, l’objectiu principal d’aquesta recerca és conèixer el paper que exerceix la tecnologia digital, concretament les xarxes socials, en els moviments socials.

Per portar a terme aquest treball, m’he centrat en quatre moviments socials que han estat notícia i amb un fort ressò mediàtic nacional i internacional: Xile (Revolución de los 30 pesos); Hong Kong (Water Revolution); Catalunya (Tsunami democràtic) i França (Gilet Jaunes).

Tanmateix, per tal de realitzar aquesta recerca l’he dividit en dues parts metodològiques diferents:

- La primera part és completament teòrica, on es fa una revisió bibliogràfica i s’aborden teories d’autors clàssics i moderns entorn els moviments socials (Tilly, Pleyers, Touraine, Castells, Tarrow...) per tal de poder crear el model teòric del treball (conceptes i la seva relació entre ells). Això m’ha permès contextualitzar la trajectòria dels moviments socials al llarg dels anys i especialment en l’actualitat.
- La segona part, recull dades empíriques amb treball de camp qualitatiu. Es basa en l’estudi de cas, que consta de deu entrevistes (tres de cada lloc dels moviments anteriorment citats, excepte el cas de Hong Kong a causa de les

dificultats sorgides per la crisi sanitària), la majoria a joves molt involucrats en els respectius moviments socials, amb la voluntat de trobar les característiques comunes i aconseguir profunditat en el tema, i també informació rellevant de cada un. Finalment, he realitzat una breu entrevista a un expert, Cèsar Rendueles.

Fixant-nos en els resultats extrets a través de l'anàlisi de les entrevistes en podem destacar els següents: Primerament, podem afirmar com, actualment, les xarxes socials juguen un paper crucial en els moviments socials contemporanis. Aquestes, estan a l'abast d'una gran part de persones al món que volen compartir la seva indignació, a través dels seus posicionaments i opinions, amb la intenció de fer una crida a les persones que s'hi sentin identificades a unir-se a les convocatòries de protesta de l'espai urbà.

Podem considerar que aquesta nova onada de moviments socials són tant locals (esclaten en ubicacions i conjuntures concretes) com globals (no en el sentit d'una organització mundial, sinó de fluxos i rebel·lió compartida).

L'ús de la tecnologia digital en l'activisme ha generat canvis en la forma d'organització, especialment individualització i autonomia dels activistes.

També, a través de l'experiència dels activistes s'ha pogut constatar que les xarxes socials, dins d'aquest àmbit són armes de doble fil, ja que tenen els seus avantatges i inconvenients.

En conclusió, els moviments socials actuals, amb la inclusió de les xarxes socials a la societat, tot i que determinades característiques segueixen presents, aquestes no coincideixen de forma estreta en les maneres, els components ni les eines del moviment obrer, ni dels "nous moviments socials" emergits a la dècada dels 70 i 80.

Els moviments socials de la segona dècada del segle XXI, i cada any més accentuat, tenen al seu abast les tecnologies digitals que – amb els seus avantatges i inconvenients-, els permet difondre, organitzar-se, comunicar-se internament i externament, expandir-se, solidaritzar-se amb activistes d'altres països... amb un temps molt reduït i a unes distàncies mundials anys enrere impensables. La comunicació sense fils està jugant un paper decisiu en la formació dels moviments socials i la pràctica dels diversos agents dins d'aquests. Les xarxes socials i internet, han resultat ser una forma eficaç de comunicació horitzontal a nivell macro.